SPRENDIMAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2019/1287

2019 m. liepos 26 d.

dėl griežtesnės priežiūros Graikijoje pratęsimo

(pranešta dokumentu Nr. C(2019) 5900)

(Tekstas autentiškas tik graikų kalba)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo ([1]), ypač į jo 2 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

(1) 2018 m. rugpjūčio 20 d. nustojus teikti Europos stabilumo mechanizmo finansinę pagalbą, Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/1192 ([2]) nuo 2018 m. rugpjūčio 21 d. šešiems mėnesiams Graikijai pradėta taikyti griežtesnė priežiūra. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2019/338 ([3]) šis laikotarpis pratęstas dar šešiems mėnesiams, skaičiuojant nuo 2019 m. vasario 21 d.;

(2) nuo 2010 m. Graikija gavo didelę finansinę pagalbą, todėl Graikijos neįvykdyti įsipareigojimai euro zonos valstybėms narėms, Europos finansinio stabilumo fondui ir Europos stabilumo mechanizmui iš viso sudaro 243 700 mln. EUR. Graikija lengvatinėmis sąlygomis gavo finansinę paramą iš savo Europos partnerių, o 2012 m. ir vėliau 2017 m. pagal Europos stabilumo mechanizmą buvo nustatytos konkrečios priemonės skolos tvarumui padidinti. 2018 m. birželio 22 d. politiniu lygmeniu euro grupėje buvo susitarta įgyvendinti papildomas priemones skolos tvarumui užtikrinti. Šios priemonės apėmė vidutinių svertinių terminų pratęsimą dar 10 metų, palūkanų ir amortizacijos atidėjimą dar 10 metų ir kitų skolos priemonių įgyvendinimą. Remiantis teigiamomis griežtesnės priežiūros ataskaitomis, kuriose vertinama, kaip Graikija laikosi politinių įsipareigojimų įgyvendinus programą, du kartus per metus euro grupėje gali būti susitarta dėl dviejų papildomų priemonių (palūkanų normos maržos padidinimo, susijusio su Europos finansinio stabilumo fondo programos skolos išpirkimo dalimi, panaikinimo 2018 m. ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų pajamoms, gautoms už Graikijos Vyriausybės obligacijas, laikomas pagal Susitarimą dėl grynojo finansinio turto ir Vertybinių popierių rinkų programą, lygiaverčių sumų pervedimo atkūrimo). Todėl buvo panaudota pirmoji sąlygiškų skolos priemonių dalis, kurios vertė – 970 mln. EUR ir dėl kurios euro grupė susitarė 2019 m. balandžio mėn.;

(3) Graikija įsipareigojo euro grupei tęsti ir užbaigti visas pagal Europos stabilumo mechanizmo paramos stabilumui programą (toliau – programa) priimtas pagrindines reformas ir išlaikyti svarbių reformų, priimtų pagal tą ir ankstesnes programas, tikslus. Graikija taip pat įsipareigojo įgyvendinti konkrečius veiksmus šiose srityse: fiskalinės, įskaitant struktūrinę, politikos, socialinės gerovės, finansinio stabilumo, darbo ir produktų rinkų, privatizavimo ir viešojo administravimo. Tie konkretūs veiksmai, išdėstyti 2018 m. birželio 22 d. euro grupės pareiškimo priede, padės šalinti Graikijos perviršinį makroekonominį disbalansą ir esamus ar potencialius ekonominių sunkumų šaltinius;

([1]) OL L 140, 2013 5 27, p. 1.
([2]) 2018 m. liepos 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1192, pradėti griežtesnę priežiūrą (OL L 211, 2018 8 22, p. 1).
([3]) 2019 m. vasario 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/338 dėl griežtesnės priežiūros Graikijoje pratęsimo (OL L 60, 2019 2 28, p. 17).

(4) 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 ([4]) priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Graikija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Nuodugni apžvalga įtraukta į 2019 m. vasario 27 d. paskelbtą 2019 m. Graikijai skirtą ataskaitą ([5]). Komisija padarė išvadą, kad nors Graikija sėkmingai atkūrė biudžeto balansą ir gerokai sumažino einamosios sąskaitos deficitą, šalyje yra susidaręs perviršinis makroekonominis disbalansas ([6]), kuris yra krizės pasekmė. Jis susijęs su didele valstybės skola, neigiama grynąja tarptautinių investicijų pozicija, aukštu neveiksnių paskolų lygiu bankų balansuose ir vis dar aukštu nedarbo lygiu. Konkrečiai, 2018 m. pabaigoje valstybės skola sudarė 181,1 % bendrojo vidaus produkto – tai aukščiausias lygis Sąjungoje. 2018 m. – 137,9 % bendrojo vidaus produkto siekusi grynoji tarptautinių investicijų pozicija išlieka labai didelė. Be to, nepaisant to, kad einamosios sąskaitos deficitas smarkiai sumažėjo, to vis dar nepakanka, kad labai didelė grynoji tarptautinių investicijų pozicija būtų tinkamu tempu sumažinta iki apdairaus lygio. 2013 m. aukščiausią 27,8 % lygį pasiekęs nedarbas toliau mažėjo, tačiau 2019 m. kovo mėn. vis dar sudarė 18,1 %. Ilgalaikis nedarbas (11,9 % 2019 m. pirmą ketvirtį) ir jaunimo nedarbas (40,4 % 2019 m. kovo mėn.) tebėra labai didelis;

(5) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnią apžvalgą ir remdamasi Komisijos vertinimo rezultatais, Taryba išnagrinėjo 2019 m. nacionalinę reformų programą ir 2019 m. stabilumo programą. Ji rekomendavo ([7]) Graikijai 2019 ir 2020 m. pasiekti tvarų ekonomikos atsigavimą ir pašalinti perviršinį makroekonominį disbalansą tęsiant ir užbaigiant reformas pagal įsipareigojimus, prisiimtus įgyvendinus programą, kaip susitarta 2018 m. birželio 22 d. euro grupės posėdyje. Taryba taip pat rekomendavo Graikijai vykdant su investicijomis susijusią ekonominę politiką sutelkti dėmesį į konkrečias prioritetines sritis, siekiant suteikti tvirtą pagrindą augimui, kartu mažinant regioninius skirtumus ir užtikrinant socialinę įtrauktį;

(6) 2019 m. birželio 5 d. Komisija paskelbė trečią griežtesnės Graikijos priežiūros vertinimą ([8]). Vertinime aprašoma pažanga, padaryta įgyvendinant bendruosius ir konkrečius Graikijos reformų įsipareigojimus. Jame daroma išvada, kad nuo 2018 m. rugpjūčio mėn., kai buvo užbaigta programa, Graikija padarė visai neblogą pažangą. Realiojo augimo ir darbo vietų kūrimo tempas išliko nepakitęs ir 2018 m. Graikija vėl viršijo pirminio pertekliaus tikslą. Įvykdyti (nors ir šiek tiek vėluojant) konkretūs reformų įsipareigojimai (kurie pagal planą turėjo būti įvykdyti iki 2018 m. pabaigos) leido 2019 m. balandžio mėn. įgyvendinti papildomų skolos priemonių. Graikijai tapo lengviau patekti į rinkas, o kredito reitingų agentūros ėmė šalį vertinti geriau. Tačiau per pastaruosius mėnesius reformų įgyvendinimo tempas sulėtėjo, be to, neužtikrintas kai kurių priemonių derėjimas su euro grupei duotais įsipareigojimais. Ataskaitoje taip pat padaryta išvada, kad esama rizikos, jog sutartas pirminio pertekliaus tikslas nebus pasiektas. Todėl Graikija atsidūrė svarbioje kryžkelėje, kurioje turi pasirinkti politiką, reikalingą tvariam ir ilgalaikiam ekonomikos atsigavimui užtikrinti;

(7) nors bankų sektorius tebėra pakankamai kapitalizuotas, dėl mažo pelningumo ir prastos turto kokybės 2018 m. kapitalo padėtis kiek suprastėjo, o didelę bendro 1 lygio nuosavo kapitalo dalį vis dar sudaro atidėtųjų mokesčių kreditas. Teigiamoms permainoms vykstant lėtai, bankų sektorius ir toliau patiria sunkumų ir tebėra labai pažeidžiamas. Tai susiję su didelėmis neveiksnių pozicijų sankaupomis ir mažu pelningumu, be to, ryšiai su valstybe išlieka stiprūs. Nors neveiksnių pozicijų sankaupos laipsniškai mažėjo nuo 107,2 mlrd. EUR aukščiausio lygio 2016 m. kovo mėn., 2018 m. pabaigoje jos tebebuvo labai didelės – 81,8 mlrd. EUR, arba 45,4 % visų balansinių pozicijų. Graikija pastaraisiais metais priėmė pagrindines reformas ir vykdo įvairias iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti neveiksnių paskolų pertvarkymo sistemą. Tačiau reikės papildomų pastangų, kad greičiau būtų sumažintas neveiksnių paskolų lygis, neveiksnių pozicijų santykis būtų sumažintas iki tvaraus lygio, o finansų įstaigoms būtų sudarytos sąlygos vykdyti tarpininkavimo ir rizikos valdymo funkciją;

(8) nepaisant pastaraisiais metais padarytos pažangos, Graikija vis dar patiria didelių sunkumų, susijusių su verslo aplinka ir teismų sistema. Graikija ir toliau labai atsilieka nuo pirmaujančių šalių keliose srityse, vertinant pagal pagrindinių lyginamųjų rodiklių struktūrinius komponentus (pvz., teismo sprendimui priimti reikalingo laiko, sutarčių vykdymo užtikrinimo, nuosavybės registravimo, nemokumo problemų sprendimo ir kt.);

([4]) 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).
([5]) SWD(2019) 1007 *final*.
([6]) COM(2019) 150 *final*.
([7]) 2019 m. liepos 9 d. Tarybos rekomendacija dėl 2019 m. Graikijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Graikijos stabilumo programos.
([8]) Europos Komisija, *Enhanced Surveillance Report – Greece, June 2019, Institutional Paper* 103, 2019 m. birželio mėn.

(9) 2010 m. Graikijai buvo užkirstas kelias skolintis finansų rinkoje; 2017 m. liepos mėn. išleidusi Vyriausybės obligacijų ji pamažu atgauna galimybę patekti į rinką. Po sėkmingos 2019 m. sausio mėn. obligacijų emisijos 2019 m. kovo mėn. Graikija vėl pradėjo naudotis kapitalo rinkomis, pirmą kartą nuo 2010 m. išleidusi 10 metų trukmės Vyriausybės obligacijas. 2019 m. liepos mėn. Graikija išleido 7 metų obligacijas, kurios padės atkurti Graikijos pelningumo kreivę ir padidinti likvidumą jos obligacijų rinkoje. Vis dėlto Graikijos skolinimosi sąlygos išlieka labai priklausomos nuo išorės ekonominės rizikos ir šalies vidaus pažeidžiamumo;

(10) atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad griežtesnę priežiūrą pagal Reglamento (ES) Nr. 472/2013 2 straipsnį pagrindžiančios sąlygos vis dar egzistuoja. Visų pirma, Graikijai ir toliau kyla su finansiniu stabilumu susijusi rizika, kuri, jei pasireikštų, galėtų turėti neigiamą šalutinį poveikį kitoms euro zonos valstybėms narėms. Jei koks nors šalutinis poveikis pasireikštų, jis galėtų būti netiesioginis, t. y. paveikti investuotojų pasitikėjimą ir kartu bankų ir valstybių refinansavimo išlaidas kitose euro zonos valstybėse narėse;

(11) todėl vidutiniu laikotarpiu Graikija turi ir toliau imtis priemonių sunkumų šaltiniams arba potencialiems šaltiniams šalinti ir įgyvendinti struktūrines reformas patikimam ir tvariam ekonomikos atsigavimui paremti, kad sumažintų kelių iš praeities likusių veiksnių poveikį. Šie veiksniai, be kita ko, yra didelis ir užsitęsęs nuosmukis per krizę, Graikijos skolos naštos dydis, finansų sektoriaus pažeidžiamumas, vis dar palyginti stiprios finansų sektoriaus ir Graikijos viešųjų finansų tarpusavio sąsajos, be kita ko, valstybės nuosavybės forma, rizika, kad didelė įtampa bet kuriame iš tų sektorių gali išplisti į kitas valstybes nares, taip pat euro zonos valstybėms narėms kylanti rizika dėl Graikijos valstybės skolos;

(12) siekiant pašalinti likutinę riziką ir stebėti, kaip vykdomi tuo tikslu prisiimti įsipareigojimai, būtina ir tinkama pratęsti griežtesnės priežiūros taikymą Graikijai pagal Reglamento (ES) Nr. 472/2013 2 straipsnio 1 dalį;

(13) 2019 m. liepos 16 d. atsiųstu raštu Graikijai buvo suteikta galimybė išreikšti savo nuomonę apie Komisijos vertinimą. 2019 m. liepos 19 d. atsakyme Graikija iš esmės sutiko su Komisijos atliktu šaliai kylančių ekonominių iššūkių, kurie yra pagrindas tęsti griežtesnę priežiūrą, vertinimu;

(14) Graikija ir toliau gaus techninę paramą pagal Struktūrinių reformų rėmimo programą (kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/825 ([9])), kuri skiriama reformoms rengti ir įgyvendinti, taip pat pagrindinėms reformoms tęsti ir užbaigti vykdant politinius įsipareigojimus, stebimus taikant griežtesnę priežiūrą;

(15) vykdydama griežtesnę priežiūrą Komisija ketina glaudžiai bendradarbiauti su Europos stabilumo mechanizmu pagal jo išankstinio perspėjimo sistemą,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Griežtesnės Graikijos priežiūros pagal Reglamento (ES) Nr. 472/2013 2 straipsnio 1 dalį, pradėtos taikyti Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/1192, laikotarpis pratęsiamas dar šešiems mėnesiams, skaičiuojant nuo 2019 m. rugpjūčio 21 d.

([9]) 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/825 dėl 2017–2020 m. struktūrinių reformų rėmimo programos sudarymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 1305/2013 (OL L 129, 2017 5 19, p. 1).

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Graikijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2019 m. liepos 26 d.

Komisijos vardu
Pierre MOSCOVICI
Komisijos narys